

Burgemeester, steun sociale controle

Amsterdam is koploper coronabesmettingen. Alle middelen worden uit de kast gehaald om het cijfer omlaag te krijgen. Alle middelen?

Nee, één mogelijkheid blijft onbenut. Burgemeester Halsema zei het dinsdag met zo veel woorden bij *Jinek*.

Maakt ze een aanmerking als ze ziet dat iemand de coronaregels aan zijn laars lapt, werd haar gevraagd. Nou nee, was het antwoord, dat moeten bijvoorbeeld cafébazen maar doen.

De waaromvraag werd helaas niet gesteld, maar ik denk dat ik het antwoord wel weet. Je tegen anderen aan bemoeien, betuttelen, voor mensen die dat doen kent het Nederlands een serie uitgesproken verwensingen. Zo iemand is een uitslover, een aanstelleritislijer, een bemoeial.

Anderen erbij lappen, dat kennen we nog uit de oorlog, nietwaar?

In normale omstandigheden is dat een begrijpelijke gedachtegang: voor dit soort taken hebben we niet voor niets instanties. Maar de omstandigheden zijn niet normaal. Tijdens de eerste coronagolf konden de instanties het nog wel aan: de angst voor het onbekende virus werkte zo goed als stok achter de deur dat de cijfers al gauw omlaag gingen. Nu, in de tweede golf, is die angst een stuk minder.

Daarom moeten alle middelen uit de kast worden gehaald en is het voorbeeld dat de burgemeester gaf het slechtst denkbare. Sociale controle, altijd een beetje een vies woord in Nederland, is nu bittere noodzaak. Bel de politie als je hoort dat bij de burens een groot feest gaande is. Niet vanwege geluidsoverlast maar omdat ze je gezondheid in gevaar brengen.

De angst van de burgemeester was niet alleen verwerpelijk, maar ook overbodig. We zijn dit keer in staat onze terughoudendheid rond sociale controle te overwinnen, omdat ons eigen belang in het geding is. Wie er iets van zegt, is geen bemoeial maar iemand die opkomt voor zijn eigen gezondheid en die van zijn kinderen en ouders. Daar hebben Nederlanders grip voor.

De koudwatervrees van de burgemeester is om nog een reden onterecht: Nederlanders zijn veel minder bang om sociale controle uit te oefenen als ze zich 'gedekt' weten door duidelijke regels. Als ze weten dat ze altijd terug kunnen vallen op een overheid die ze uit alle macht zal ondersteunen. Helaas lijkt onze burgemeester niet van plan aan dat vertrouwen bij te dragen.

Herman Vuijsje, socioloog en journalist, Amsterdam